

Landskap: Skåne Upptecknare: Curt Wallin, Gladsax
 Härad: Ingelstad Berättare: Fru Anna Andersson, Valleberga
 Socken: Valleberga Berättarens yrke: nr 25.
 Uppteckningsår: 1942 - 1952. Född år 1874 i Valleberga

W3

Jätten Finn och Lunds domkyrka. 1 - 2.

Jätten på Kåseberga kastar Klövosten mot en kyrka. 3.

Gärarps ödekyrka. 4.

Ramsa. 5.

Ramsa om person. 6.

Barndop och dess sedvänjor. 7.

Kyrktagning. 8.- 10.

Vigseln. 11.

Sedvänjor beträffande nattvardsgång. 12.

Hälssa "mässa". 13.

Husförhör. 14.

Husandakt. 15.

Nigning vid Jesu namn. 16.

Kyrkdräkt. 17.

Bön vid helgmålsringning. 18.

Själaringning. 19.

Läsut liket. 20.

Bänklängd i kyrkan. 21.

Himlabrev. 22.

Landskap: Skåne
Härad: Ingelstads
Socken: Vallby
Uppteckningsår: 1952

M. 13151:1. Upptecknat av: Ernst Wallin Gladsoe
Adress:
Berättat av: Anna Rudstrom Vallberg
Född år 1874 i Vallberg

Jätten Finn och Lunds domkyrka

Jätten Finn skulle ha bott i Helganabacken i Lund. Så kom han överens med prästen om att bygga kyrkan åt honom. För att Antingen skulle jätten få sticka ut båda hans ögon. Sista dagen gick prästen i oro. Han kom då uppåt Helgohabacken och gick på backen. Då fick han höra, hur jättens fru satt och sjöng en vaggvisa för sitt barn:

Vyss, vyss, sonen min.

I morgen kommer far Finn, din,
med - - - (det minns jag inte)

Så hörde prästen namnet och gick bort till kyrkan och ropade till jätten, som satt högst uppe på kyrkan:

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Landskap: Skåne
Härad: Ingelstads
Socken: Vallberga
Uppteckningsår: 1952

M.13151:2. Upptecknat av: Lund Wallin Glashax
Adress: Runa Ruderson Vallberga
Berättat av: Runa Ruderson Vallberga
Född år 1874 i Vallberga

2

Jätten Finn, kom ner!

Jätten blev då arg och gick ner och skulle välta kyrkan, där för att prästen gissat hans namn. Där blev han förstenad och står där ännu.

Jag har aldrig läst denna sägen. Jag har bara hört den.

Den var allmän här bland de gamle i min barndom. Far och mor berättade den. Far var född i Toarp 1823 och mor i Valleberga 1831.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M.13151:3.

Landskap: Skåne

Härad: Ingelstads

Socken: Vallby

Uppteckningsår: 1952

Upptecknat av:

Erik Wallin Gendax

Adress:

Berättat av:

Anna Andersson Vallby

Född år 1894 i

Vallby

3.

Jätten på Kåseberga kastar Klövosten mot en kyrka.

Jätten stod på Kåseberga backe och tog en stor sten i sitt strumpeband och kastade mot Glemminge eller Tosterups kyrka för att krossa den. Men stenen förfelade målet. Bandet trängde in i stenen, så att den klyvdes. Det blev Klövosten, som ligger i Glemminge.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Landskap: Skåne
Härad: Trelleborg
Socken: Trelleborg
Uppteckningsår: 1942

M. 13151:4
Upptecknat av: Gustaf Wallin
Adress: Gladsax
Berättat av: Anna Rudeksbr
Född år 1874 i Trelleborg

Gärarps ödekyrkogård.

Min svärson är förvaltare vid Tosterup. Där ligger en hög, där
Gärarps kyrka en gång legat. Själva högen är fridlyst. Men varje
år plöja de upp tänder och ben. Det är konstigt, att inte hela
området blir fridlyst, så att de döda få vila i frid.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M.13151:5.

Landskap:

Skåne

Härad:

För Trälstad
Vallberga

Socken:

Uppteckningsår:

Ramsa.

Upptecknat av:

Erik Wallin

Adress:

Vallby

Berättat av: Anna Rönderosson

Född år 1874 i Vallberga

En gammal tröskegubbe sade alltid, när han tröskade tillsammans med andra och tröskningen gick bra i takt / slagornas slag/:

" Nu går då bra,
så ska då gå,
så går då au te kvällen."

5.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13151:6.

Landskap: Skåne
Härad: Ingelstads
Socken: Valleberga
Uppteckningsår: 1942.

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Anna Andersson
Född år 1874 i Valleberga

Ramsan om en person.

En husman i Valleberga kallades Tye Svatt. Det finns en ramsa om detta
original:

"Tue Svatt

prygla sin katt

Juladas natt.

Han la den på fjelen /=Han lade den på sängbrädan/

och svor till själen.

Och hade det inte varit den heliga natt

så hade han slåt ihjäl sin katt.

Han dog för 70 år sedan, men ramsan lever än.

6.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13151:7.

Landskap:

Skåne

Härad:

Ingelstads

Socken:

Valleby

Uppteckningsår:

1942

Upptecknat av:

Erik Wallin

Adress:

Valleby

Berättat av:

Anna Andersson

Född år

1874 i Valleby

Barndop, och dess sedvänjor.

7.

Barnen döptes för det mesta i prästgården. När då faddrarna kom hem och gudmodern överlämnade barnet till modern, skulle hon säga: "Här lämnar jag N.N. (Barnets namn), en kristen i stället för hedning".

Under dopakten skulle gudmodern läsa ordagrant (tyst) efter prästen, annars blev inte barnet läraktigt.

Gudmodern fick inte "rysta" barnet under dopakten, om det grät aldrig så mycket, för då kom det att slita mycket kläder.

* Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13151:8.

Landskap:

Skåne

Härad:

Ingelstads

Socken:

Valleby

Uppteckningsår:

1942

Upptecknat av:

Evert Wallin

Adress:

Vallby

Berättat av:

Donna Andersson

Född år

1874 i Vallby

8.

Kyrktagning.

Kyrktagning innebar både rening och tacksägelse. Modern hade följekvinna med sig, när hon reste till kyrkah. De satt i nedresta bänken vid dörren i kyrkan, tills prästen kom. Så tog klockaren från pallen, och modern knäböjde på den under läsningen. Sedan gick modern till höger och följekvinnan till vänster upp i den översta bänken i kyrkan. Den bänken kallades kyrkogångsstolen. Så övervar de mässan.

När mässan var slut och den sista psalmversen slutsjungen, gick kyrkogångskvinnan med följekvinna ut. Modern gick då till höger och följekvinnan till vänster.

Denna sed höll sig till ungefär 1910. Sedan blev det bruk att

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13151:9.

Landskap:

Skrne

Härad:

Ingelstads

Socken:

Vallbergs

Uppteckningsår:

1942

Upptecknat av:

Earl Wallin

Adress:

Vallby

Berättat av:

Anna Rudesson

Född år

1874 i Vallbergs

9.

modern med följekvinna gick direkt upp i översta stolen i kyrkan och satte sig, så snart de kom till kyrkan. När så prästen kom in i kyrkan, gick modern med följekvinna upp till altarringen. Modern föll på knä vid altarringen, medan prästen läste. Sedan gick de tillbaka till kyrkogångsstolen och övervar mässan. De gick sedan ut under tiden slutpsalmen sjöngs.

Bruket att "gå i körke" upphörde omkring 1920 - 25.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13151:10.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Ingelstads

Adress: Vallby

Socken: Vallbygå

Berättat av: Anna Andersson

Uppteckningsår: 1942

Född år 1874 i Vallbygå

10.

Seder och bruk för den icke kyrktagna modern.

En moder, som fött barnxxixxix fick före kyrktagningen inte resa någonstans eller gå över en väg. Ty det kunde skada den, som färdades efter henne på vägen. Hon var nämligen oren, innan hon "gått i körke".

Modern skulle "gå i körke" i "jämna" veckor efter barnets födelse, annars blev inte barnet gift.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Landskap: Skåne
Härad: Ingelstad
Socken: Valleberga
Uppteckningsår: 1942 - 1952

M. 13151: 11. Upptecknat av: Gerd Wallin
Adress: Valby
Berättat av: Tru Anna Andersson Valleberga
Född år 1874 i Valleberga

Vigseln.

Vigseln skedde i hemmen eller i prästgården. Efter de 3 lysnings-
sön-
dagarna skulle fastfolket gå i kyrkan och visa sig den 4:e sön-
dagen. Det hette, att de då voro "visefolk".

11

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13151 : 12.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Axel Wallin

Härad: Ingelstad

Adress: Vallby

Socken: Valleberga

Berättat av: Fru Anna Andersson Valleberga

Uppteckningsår: 1942

Född år 1874 i Valleberga

12.

Sedvänjor beträffande nattvardsgång.

Till nattvarden gick man 3 gånger om året.

"an gick alltid fastande till nattvarden.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13151:13

Landskap: Skåne

Härad: Ingelstad

Socken: Valleberga

Uppteckningsår: 1942

Upptecknat av: Gustaf Wallin

Adress: Vallby

Berättat av: Fru Anna Andersson Valleberg

Född år 1874 i Valleberga

Hälsa "Mässa".

13.

Så många, som kunde vara hemmaifrån , skulle gå till kyrkan om söndagarna. När mor och far kom hem från kyrkan, tog de oss hemmavarande i hand och sade: "God mässa". Var det småbarn i vaggan, så föll mor på knä vid vaggan och läste en tyst bön över barnet. På eftermiddagen skulle vi vara samlade och höra far läsa predikan ur Martin Luthers postilla.

Seden hölls i helgd i mitt föräldrahem , tills jag gifte mig. Den upphävdes alltså för omkring 50 år sedan.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Landskap: Skane
Härad: Ingelstad
Socken: Valleberga
Uppteckningsår: 1942

M. 13151:14.
Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Fru Anna Andersson Valleberg
Född år 1874 i Valleberga

14.

Husförhör.

Husförhören hölls i min ungdom i skolan. Vi läste innantill
i bibeln och blevo förhörda i katekesen.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Landskap: Skåne
Härad: Ingelstad
Socken: Valleberga
Uppteckningsår: 1942

M. 13151:15. Upptecknat av: Axel Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Tu Anna Andersson Valleberga
Född år 1874 i Valleberga

15.

Husandakt.

Far läste regelbundet högt varje kväll ur Huslig Andaktsbok.

Den innehöll morgon- och aftonbetraktelser för var dag på året. Den var skriven av Magnus Fredrik Koos med åtföljande sånger av Philip Fredrik Hiller.

Han läste också i psalmboken samt ibland i bibeln.

Om morgnarna hölls inte regelbunden andakt.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Landskap:

Skåne

Härad:

Ingelstad

Socken:

Valleberga

Uppteckningsår:

1942

M. 13151:16.

Upptecknat av:

Bert Wallin

Adress:

Valby

Berättat av: Fru Anna Andersson Valleberga

Född år 1874 i Valleberga

Nigning vid Jesu namn.

16.

När Jesu namn nämdes i trosbekännelsen i kyrkan och när
texterna lästes ,nego kvinnorna.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Landskap:

Skåne

Härad:

Ingelstad

Socken:

Valleberga

Uppteckningsår:

1942

M. 13151:17.

Upptecknat av:

Bertil Wallin

Adress:

Kälby

Berättat av: Fru Anna Andersson Valleberga

Född år 1874 i Valleberga

17

Kyrkdräkt.

Man skulle alltid vara svartklädd, när man gick till kyrkan
Långfredag och de 4 böndagarna.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Landskap:

Skåne

Härad:

Ingelstad

Socken:

Kalleberga

Uppteckningsår:

1942

M. 13151:18.

Upptecknat av:

Bertil Wallin

Adress:

Valby

Berättat av:

fru Anna Andersson Kalleberga

Född år

1874 i Kalleberga

18.

Bön vid helgmålsringning.

När helgmålsringningen hördes, brukade mor säga:

"I Guds namn".

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Landskap:

Sköane

Härad:

Ingefjärd

Socken:

Talleberga

Uppteckningsår:

1942

M. 13151:19.

Upptecknat av:

Ewert Wallin

Adress:

Valby

Berättat av:

fru Anna Andersson Talleberga

Född år

1874 i Talleberga

19.

Själaringning.

Vid själaringning började ringningen med den lilla klockan
för barn och med den stora klockan för vuxna.

Själaringning ringdes mellan kl. 10³⁰ - 11.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13151:20.

Landskap:

Skane

Härad:

Ingelstad

Socken:

Valleberga

Uppteckningsår:

1942

Upptecknat av:

Burd Wallin

Adress:

Valby

Berättat av:

fru Anna Andersson Valleberga

Född år

1874 i Valleberga

20.

Läsa ut liket.

Här i Valleberga by brukade skolläraren läsa ut liket förr ,
innan man forz till kyrkan för begravningen.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13151:21.

Landskap: Skåne
Härad: Ingelstad
Socken: Valleberga
Uppteckningsår: 1942

Upptecknat av: Lund Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: fru Anna Andersson Valleberga
Född år 1874 i Valleberga

21.

Bänklängd i kyrkan,

Vi hade , alltså varje gård, var sina bänkar i kyrkan, och de
byttes aldrig.

Seden höll sig till ungefär 1900. Nu sätter man sig i kyrkan
var som helst.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13151:22.

Landskap: Skåne
Härad: Ingelstad
Socken: Valleberga
Uppteckningsår: 1942

Upptecknat av: Burd Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: feu Anna Andersson Valleberga
Född år 1874 i Valleberga

22

Himlabrev.

I mitt föräldrahem å Valleberga nr 25 fanns ett kistebrev i en kista. På kistebrevet fanns bibliska bilder. Mina föräldrar talade om att detta brev kommit nedfarande från himlen. Det var ett "himlabrev".

Ifyll endast ovanstående uppgifter!